

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Kommunene

Deres ref

Vår ref
15/3230

Dato
19.11.2015

Kommunal behandling av torvuttak

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) vil i dette brevet informere om hvordan torvuttak skal behandles etter plan- og bygningsloven, og hvordan gjeldende regelverk om konsekvensutredninger skal benyttes ved torvuttak. Det vil også gis informasjon om annet relevant regelverk.

Bakgrunnen for brevet er blant annet at Stortinget den 2. juni d.å. vedtok en anmodning til regjeringen om "*snarest mulig sørge for at forskrift om konsekvensutredninger også gir krav om konsekvensutredning for torvuttak under 2 mill. m³ eller på myrarealer under 1500 dekar*" (vedtak nr. 571 (2014-2015)). Det var et representantforslag som omhandler en mer helhetlig og langsiktig forvaltning av myr i Norge som var utgangspunktet for vedtaket. Departementet ser derfor behov for å klargjøre gjeldende regelverk.

Torvuttak i plan- og bygningsloven

I mange kommuner er det aktuelt å ta ut torv til brenntorv- eller strøtorvproduksjon, jordforbedring eller takteking ol. Torvuttak skjer på myrarealer som har flere viktige egenskaper, blant annet har de stor betydning for landets naturmangfold, og som karbonlagre.

Uttak av torv krever behandling etter plan- og bygningsloven (pbl). Torvuttak må være i samsvar med arealformålet i kommuneplanens arealdel (pbl § 11-6). Loven åpner for uttak av torv for produksjonsformål i områder som er avsatt til arealformålet *Bebyggelse og anlegg* med underformål *råstoffutvinning* (pbl § 11-7 andre ledd nr. 1). Kommuneplanens arealdel gir

ytre grenser for området som tillates brukt til torvuttak, og bør omfatte både eksisterende og planlagte torvuttak. Torvuttak til produksjonsformål, er ikke tillatt utenfor områder som er avsatt til råstoffutvinning. Unntatt fra dette, er torvuttak til husbehov i landbruk som tillates i LNF(R)-områder. Videre må kommunen vurdere om torvuttaket er et vesentlig terrenginngrep og dermed et søknadspliktig tiltak (pbl § 20-1 første ledd bokstav k).

Uttak av torv kan også utløse krav om reguleringsplan. I bestemmelse til kommuneplanens arealdel, kan det fastsettes krav til reguleringsplan. Videre er det krav om reguleringsplan for større bygge- og anleggstiltak og andre tiltak som kan sies å få vesentlige virkninger for miljø og samfunn (pbl § 12-1 tredje ledd). Det vil normalt kreves reguleringsplan ved opprettelse av nye torvuttak til produksjonsformål, men dette må vurderes konkret ut fra størrelse, lokalisering og situasjon. Utarbeidelse av reguleringsplan vil sikre god planavklaring og medvirkning fra berørte myndigheter og interessenter. Det må også vurderes om det vil være behov for reguleringsplan for infrastruktur, annen berørt bebyggelse el.

Torvuttak i gjeldende forskrifter om konsekvensutredninger

Utgangspunktet for det norske regelverket om konsekvensutredninger er to EU-direktiver om miljøkonsekvensutredninger. Kommunal- og moderniseringsdepartementet er ansvarlig for forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven. Klima- og miljødepartementet er ansvarlig for forskrift om konsekvensutredninger for tiltak etter sektorlovverk. Begge forskriftene trådte i kraft 1. januar 2015.

Torvskjæring (torvuttak) er et tiltak i forskriften om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven. Det er alltid krav om konsekvensutredning for torvskjæring på områder på mer enn 1500 dekar (vedlegg I pkt. 2). Videre følger det av forskriften at torvskjæring på områder inntil 1500 dekar krever en nærmere vurdering av om det vil være krav om konsekvensutredning (vedlegg II pkt. 2a). Dette ble tatt inn i gjeldende forskrift for å ivareta krav i EU-direktivet. Det er derfor krav om konsekvensutredning også for mindre torvuttak, dersom tiltaket kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn. Denne vurderingen gjøres etter forskriften vedlegg III. Der er det blant annet kriterier om tiltaket kan føre til vesentlig økning av utslipp av klimagasser (bokstav j), eller om uttaket kan føre til vesentlige virkninger for naturmangfold (bokstav d). Også andre kriterier kan slå inn.

Torvuttak etter annet lovverk

Uttak av torv kan i visse tilfeller skje med utgangspunkt i en leierett eller bruksrett. En slik rett kan i noen tilfeller utløse krav om konsesjon, jf. konsesjonsloven § 3. Forutsetningen er at bruksretten er stiftet for mer enn ti år. Hvis bruksretten er avtalt for kortere tid, men brukeren er gitt adgang til å kreve kontraktstiden forlenget ut over ti år, oppstår også konsesjonsplikt.

Jordloven § 10 regulerer uttak av myr. Det følger av bestemmelsen at det skal ligge igjen et forsvarlig torv- eller jordlag når noen tar ut myr til torvprodukt eller annet teknisk formål. Uttak av myr som vil innebære et "vesentlig terrenginngrep" krever behandling etter plan- og bygningsloven.

Dersom saken gjelder uttak fra myr som er dyrkbar, er det nødvendig med samtykke til omdisponering etter jordloven § 9. Ved behandling av søknad om omdisponering skal det foretas en samlet vurdering av forholdene. Det kan tas hensyn til godkjente planer etter plan- og bygningsloven, drifts- eller miljømessige ulemper for landbruket i området, kulturlandskapet og det samfunnsgagnet omdisponering vil gi.

Det følger av jordloven § 2 første ledd at reglene om blant annet omdisponering ikke gjelder dersom det foreligger kommunal reguleringsplan eller bindende arealdel av kommuneplan som legger føringer for det aktuelle området. Ved vedtak eller godkjenning av kommuneplan eller reguleringsplan kan det gjøres vedtak av planmyndighetene om at blant annet reglene om omdisponering likevel skal gjelde for planområdene eller avgrensede deler av dem, jf. jordloven § 2.

I tillegg vil andre lover komme til anvendelse, herunder naturmangfoldloven, forurensningsloven og kulturminneloven m.fl.

Veiledning

Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Klima- og miljødepartementet har sammen utarbeidet veilederen "*Vurdering av vesentlige virkninger etter vedlegg III i forskriftene om konsekvensutredninger*" (kommentarutgave). Denne er publisert på nettstedet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet på www.regjeringen.no. Her er det nyttig informasjon om når vurdering etter kriteriene i vedlegg III gir krav om konsekvensutredning.

Det vises også til veilederne Kommuneplanens arealdel (T-1491), Plan- og bygningsloven og Landbruk Pluss (T-1443) og veileder om Naturmangfoldloven kapittel II (T-1514).

Med hilsen

Jarle Jensen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Erik Vieth Pedersen
avdelingsdirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi:

Alle fylkesmenn

Alle fylkeskommuner

Landbruksdirektoratet

Miljødirektoratet

Direktoratet for Mineralforvaltning

Klima- og miljødepartementet

Landbruks- og matdepartementet